

แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติด
ตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ
กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
ภาค 1 ส่วนแยก 1

เอกสารวิจัยส่วนบุคคล

โดย

พันเอก โกวิท สังขนครา

รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

วิทยาลัยการทัพบก

กันยายน 2564

เอกสารวิจัยเรื่อง   แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดยาเสพติด
ตามแนวชายแดนในพื้นที่ รับผิดชอบของกองอำนวยการรักษา
ความมั่นคงภายใน ภาค 1 ส่วนแยก 1

โดย   พันเอก โกวิท สังขนครา

อาจารย์ที่ปรึกษา   พันเอก ตุลธร นวพิตร

วิทยาลัยการทัพบก อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ปีการศึกษา 2564 และเห็นชอบให้เป็น
เอกสารวิจัยส่วนบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ระดับ

พลตรี
(มหศักดิ์ เทพหัสดิน ณ อยุธยา)

ผู้บัญชาการวิทยาลัยการทัพบก

คณะกรรมการควบคุมเอกสารวิจัยส่วนบุคคล

พันเอก
(ตุลธร นวพิตร)

ประธานกรรมการ

พันเอก
(เทพพิทักษ์ นิมิตร)

ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา

พันเอก
(สติธย์พันธ์ ประกอบผล)

กรรมการ

พันเอกหญิง
(ธนิตา วงษ์จินดา)

กรรมการ

บทคัดย่อ

ผู้วิจัย	พินเอก โกวิท สังขนครา
เรื่อง	แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยาสเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 1 ส่วนแยก 1
วันที่	กันยายน 2564 จำนวนคำ : 6,089 จำนวนหน้า : 22
คำสำคัญ	การพัฒนาชุดปฏิบัติการ
ชั้นความลับ	ไม่มีชั้นความลับ

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยาสเสพติดตามแนวชายแดน ในพื้นที่รับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 1 ส่วนแยก 1” มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายลักษณะสภาวะแวดล้อมของปัญหาาสเสพติดที่นำไปสู่แนวทางพัฒนาจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยาสเสพติดตามแนวชายแดน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาาสเสพติดของพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยช่องทางธรรมชาติบริเวณแนวชายแดนลักลอบเคลื่อนย้ายยาเสพติด ด้านแนวทางการแก้ไขปัญหของชุดปฏิบัติการมีการนำหลักวิธีคิดเชิงกลยุทธ์การวิเคราะห์ SWOT เพื่อการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้เกิดความชัดเจน ภายใต้ความร่วมมือเชิงบูรณาการทุกภาคส่วน พร้อมทั้งมีการประยุกต์ใช้แนวคิดเชิงยุทธศาสตร์เพื่อวิเคราะห์หาทางเลือกการแก้ไขปัญหต่อการบริหารงานเชิงพื้นที่ ได้แก่ การกำหนด กลยุทธ์ การพิจารณากลยุทธ์ โครงสร้างการปฏิบัติงาน ทักษะการทำงานของบุคลากร และความร่วมมือจากเครือข่าย ด้านแนวทางการพัฒนา ควรมีการเปิดโอกาสให้ผู้นำและประชาชนได้แสดงออกซึ่งศักยภาพ ดูแลรักษา หวงแหนพื้นที่ของตนเองอย่างจริงจัง รวมถึงการทำงานเชิงรุกร่วมกับเครือข่ายทุกภาคส่วน และควรมีการประเมินทัศนคติของประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างและรักษาทัศนคติของประชาชนให้คงเดิมสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืน

ABSTRACT

AUTHOR: Colonel Kovit Sangkhanakara

TITLE: Development Guidelines for the Mortarazai Village
Loan Action Kit, following the Coalition in Security
Operations Division 1, Section 1.

DATE: September, 2021 **WORD COUNT :** 6,089 **PAGES :** 22

KEY TERMS: Development of the operating kit

CLASSIFICATION: Unclassified

Subject research "Guidelines for the development of drug-free villages in the village Border in the area responsible for the Internal Security Operations Division 1, separate section 1" The objective is to characterize the environmental conditions of the drug problem leading to Development guidelines for establishing drug-free villages following the border sales line. The results of the research were as follows: The drug problem of the area most of them rely on natural channels on the border to smuggle drugs. The solution to the problem of the operating kit has been adopted. Principles of strategic thinking, SWOT analysis for determining operational guidelines for clarity under an integrated cooperation in all sectors. The concept is to define strategy to consider strategies operational structure work skills of personnel and cooperation from the network. Development approach there should be opportunities for leaders and people have expressed their potential to care for their space seriously. Including working proactively with networks of all sectors and should be evaluated continuous citizens to create and maintain the attitude of the people to depend on self-sustainability.

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างดียิ่งจากคณาจารย์วิทยาลัยการทัพบก ที่กรุณาประสิทธิประสาทวิชาให้ความรู้ และประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าอย่างสูง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พันเอก ตูลธร นวพิตร อาจารย์ที่ปรึกษา พันเอก เทพพิทักษ์ นิมิตร ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษา รวมถึงคณะกรรมการทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าวิจัย ตลอดจนการตรวจสอบปรับปรุง แก้ไขเอกสาร ให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปตามแนวทางที่วิทยาลัยการทัพบกกำหนดจนทำให้การวิจัยครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่วิทยาลัยการทัพบก ที่ได้ให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำต่างๆ เจ้าหน้าที่กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์ ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการวิจัยและให้ความร่วมมือในการสนับสนุนข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ และพลเรือนทุกๆ องค์การที่ให้ความร่วมมือในการศึกษาเอกสารวิจัยส่วนบุคคลครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ข้อมูลในการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 1 ส่วนแยก 1 จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจไปปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางต่อการปฏิบัติงานพื้นที่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งในระยะสั้นและระยะยาว นำไปสู่การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้บังเกิดผล ภายใต้การมีส่วนร่วมเชิงบูรณาการทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
วิธีการศึกษา	4
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 บทวิเคราะห์	7
การวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุ	7
การวิเคราะห์ SWOT ของการแก้ไขปัญหายาเสพติด	11
ทางเลือกในการแก้ไขปัญหายาเสพติด	12
การคิดเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อแนวทางพัฒนาจัดตั้งหมู่บ้านปลอดยาเสพติดฯ ...	13
แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดยาเสพติดฯ	15
บทที่ 3 บทอภิปรายผล	17
แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการ	17
แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด	19
แนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด	19
บทที่ 4 บทสรุป	20
ข้อเสนอแนะ	22
เอกสารอ้างอิง	23
ประวัติผู้วิจัย	26

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาปัญหายาเสพติดนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น สืบเนื่องจากสภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงไป สถาบันทางสังคมต่างๆ มีความอ่อนแออย่างเห็นได้ชัด เป็นเหตุปัจจัยผลักดันด้านบุคคลมีความอ่อนแอทั้งร่างกายและจิตใจจนไม่สามารถอดทนต่อความชั่วร้าย โดยยึดเอายาเสพติดเป็นที่พึ่งการแพร่ระบาดของยาเสพติดจึงเพิ่มขึ้น ส่งผลให้สังคมสับสนวุ่นวาย ขาดคุณภาพ และความสงบสุข

ปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดซึ่งเป็นปัญหาที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ ตามยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) “แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคงการป้องกัน และแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง (พ.ศ.2561 – 2580)” ถือเป็นกรอบแนวทางการดำเนินการหลัก ที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางในภาพรวมที่เป็นรูปธรรมชัดเจนในระยะ 20 ปี ตามที่ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงได้กำหนดเอาไว้ซึ่งก็คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข”

กองทัพภาคที่ 1 ได้มอบหมายให้กองกำลังบูรพาจัดตั้งเป็นกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 1 ส่วนแยก 1 (กอ.รมน.ภาค 1 สย.1) และกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จังหวัดสระแก้ว ปฏิบัติหน้าที่ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ชายแดนภาคตะวันออกโดยมีการกำหนดหมู่บ้านเป้าหมายในปี 2563 จำนวน 50 หมู่บ้าน 4 อำเภอจังหวัดสระแก้วที่มีลักษณะสังคมจิตวิทยาบริบทวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมและประเพณีที่คล้ายคลึงกัน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 1 ส่วนแยก 1 เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ 1) สภาพแวดล้อมของปัญหาเสพติดลักษณะใดที่นำไปสู่แนวทางพัฒนาจัดตั้งหมู่บ้านปลอดยาเสพติด

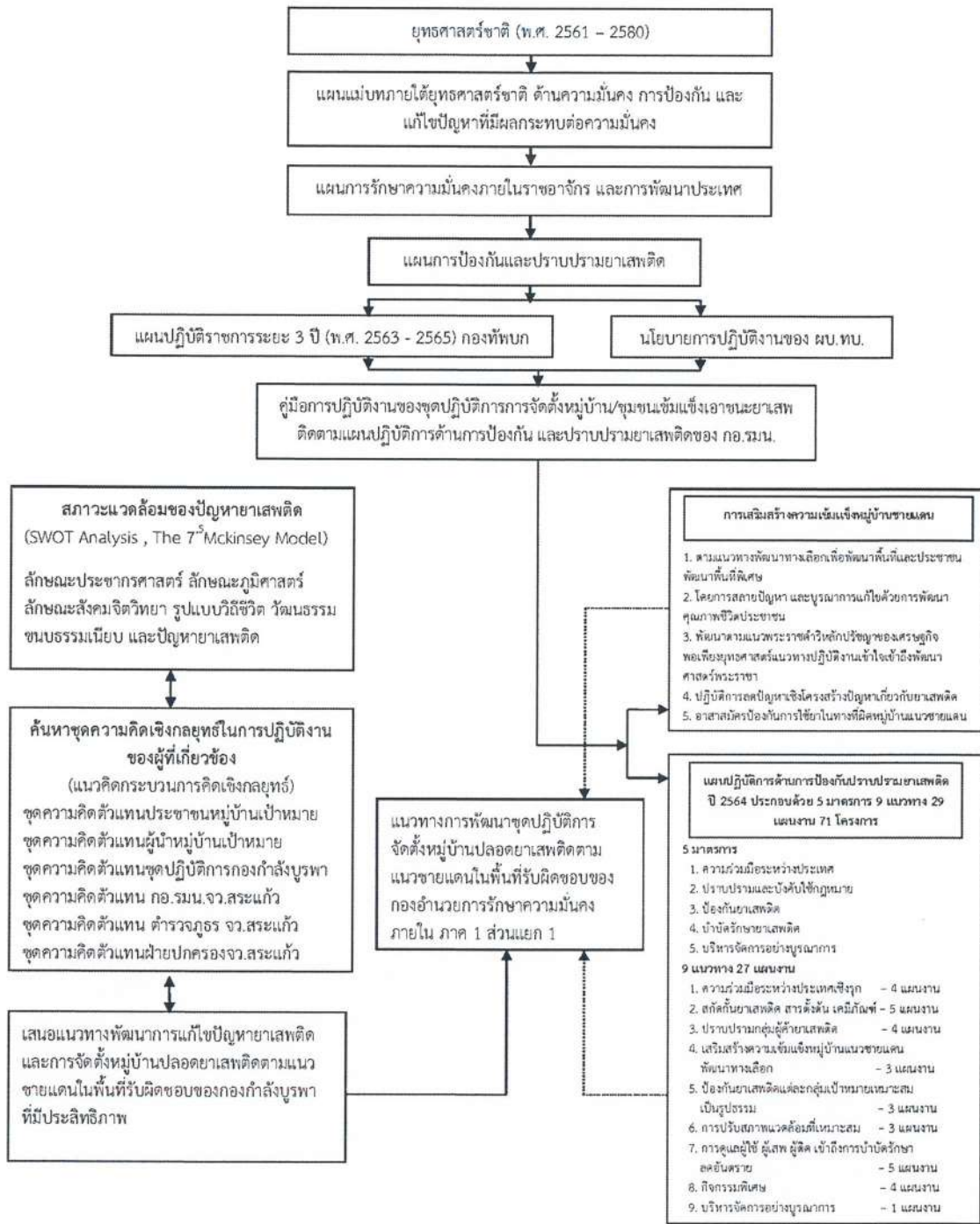

ตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย.1 2) ชุคความคิดเชิงกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องใดบ้างที่ส่งต่อแนวทางพัฒนาจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย.1 3) แนวทางพัฒนารูปแบบใดที่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาเสพติดและการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย.1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย.1 แบบบูรณาการระหว่าง กอ.รมน.ภาค จว.สระแก้ว ตำรวจภูธร จว.สระแก้ว, ฝ่ายปกครอง และประชาชนในหมู่บ้านตามแนวชายแดน เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมต่อการแก้ปัญหาเสพติด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่ออธิบายลักษณะสภาวะแวดล้อมของปัญหาเสพติดที่นำไปสู่แนวทางพัฒนาจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย. 1
2. เพื่อค้นหาชุดความคิดเชิงกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องที่ส่งต่อแนวทางพัฒนาจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย.1
3. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติดและการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย.1 ที่มีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง การป้องกัน และ
แก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง

แผนการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และการพัฒนาประเทศ

แผนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

แผนปฏิบัติการราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) กองทัพบก

นโยบายการปฏิบัติงานของ ผบ.ทบ.

คู่มือการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด
ติดตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดของ กอ.รมน.

สภาวะแวดล้อมของปัญหาเสพติด
(SWOT Analysis , The 7th McKinsey Model)
ลักษณะประชากรศาสตร์ ลักษณะภูมิศาสตร์
ลักษณะสังคมจิตวิทยา รูปแบบวิถีชีวิต วัฒนธรรม
ชนบทชนเมือง และปัญหาเสพติด

**ค้นหาชุดความคิดเชิงกลยุทธ์ในการปฏิบัติงาน
ของผู้ที่เกี่ยวข้อง**
(แนวคิดกระบวนการคิดเชิงกลยุทธ์)
ชุดความคิดตัวแทนประชาชนหมู่บ้านเป้าหมาย
ชุดความคิดตัวแทนผู้นำหมู่บ้านเป้าหมาย
ชุดความคิดตัวแทนชุดปฏิบัติการกองกำลังบูรพา
ชุดความคิดตัวแทน กอ.รมน.จว.สระแก้ว
ชุดความคิดตัวแทน ตำรวจภูธร จว.สระแก้ว
ชุดความคิดตัวแทนฝ่ายปกครองจว.สระแก้ว

**เสนอแนวทางพัฒนาการแก้ไขปัญหายาเสพติด
และการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยตามแนว
ชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองกำลังบูรพา
ที่มีประสิทธิภาพ**

การเสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้านชายแดน

1. ตามแนวทางการพัฒนาทางเลือกเพื่อพัฒนาพื้นที่และประชาชน
พัฒนาพื้นที่พิเศษ
2. โดยการสลายปัญหา และบูรณาการแก้ไขด้วยการพัฒนา
คุณภาพชีวิตประชาชน
3. พัฒนาด้านแนวพระราชดำริหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงยุทธศาสตร์แนวทางการปฏิบัติงานเข้าใจเข้าถึงพัฒนา
ศาสตร์พระราช
4. ปฏิบัติการลดปัญหาเชิงโครงสร้างปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด
5. อาสาสมัครป้องกันการโยกย้ายในทางผิดหมู่บ้านแนวชายแดน

**แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติด
ปี 2564 ประกอบด้วย 5 มาตรการ 9 แนวทาง 29
แผนงาน 71 โครงการ**

5 มาตรการ

1. ความร่วมมือระหว่างประเทศ
2. ปราบปรามและบังคับใช้กฎหมาย
3. ป้องกันยาเสพติด
4. บำบัดรักษาเสพติด
5. บริหารจัดการอย่างบูรณาการ

9 แนวทาง 27 แผนงาน

1. ความร่วมมือระหว่างประเทศเชิงรุก - 4 แผนงาน
2. ลดก้นยาเสพติด สารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ - 5 แผนงาน
3. ปราบปรามกลุ่มผู้ค้ายาเสพติด - 4 แผนงาน
4. เสริมสร้างตรวจเข้มแข็งหมู่บ้านแนวชายแดน
พัฒนาทางเลือก - 3 แผนงาน
5. ป้องกันยาเสพติดแต่ละกลุ่มเป้าหมายเหมาะสม
เป็นรูปธรรม - 3 แผนงาน
6. การปรับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม - 3 แผนงาน
7. การดูแลผู้ใช้ ผู้เสพ ผู้ติด เข้าใจการบำบัดรักษา
ลดอันตราย - 5 แผนงาน
8. กิจการพิเศษ - 4 แผนงาน
9. บริหารจัดการอย่างบูรณาการ - 1 แผนงาน

**แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการ
จัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยตาม
แนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ
กองอำนวยการรักษาความมั่นคง
ภายใน ภาค 1 ส่วนแยก 1**

วิธีการศึกษา

1. รูปแบบที่ใช้ในการศึกษา คือ การวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ประเภทการวิจัยเป็นการวิจัยประยุกต์ (Applied Research) หรือการวิจัยเพื่อหาแนวทางปฏิบัติ (Operational Research)

2. ขอบเขตการศึกษา

2.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของปัญหา

2.1.2 ศึกษาการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดตามแนวชายแดนในความรับผิดชอบกองกำลังบูรพา

2.1.3 ศึกษาสถานการณ์ยาเสพติด (ระหว่างเดือนตุลาคม 2563 - เดือนมีนาคม 2564) ประเภทยาเสพติดออกฤทธิ์กระตุ้นประสาทสารตั้งต้นของยาเสพติด และยาเสพติดประเภท 1

2.1.4 ศึกษาลักษณะทางสังคมจิตวิทยากับการมีส่วนร่วม

2.1.5 ศึกษาและเปรียบเทียบสถิติก่อนดำเนินโครงการ และสถิติหลังดำเนินโครงการในเรื่อง 1) การได้รับข่าวสารที่นำไปสู่การจับกุมผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด 2) จำนวนผู้ติดยาเสพติดภายในชุมชนในหมู่บ้านเป้าหมาย และ 3) ความร่วมมือของประชาชนในหมู่บ้านเป้าหมาย

2.1.6 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์

2.1.7 วิเคราะห์เลือกแนวทางยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่

2.2 ขอบเขตด้านประชากร

2.2.1 ตัวแทนประชาชนหมู่บ้านเป้าหมาย

2.2.2 ตัวแทนผู้นำหมู่บ้านเป้าหมาย

2.2.3 ตัวแทนชุดปฏิบัติการกองกำลังบูรพา

2.2.4 ตัวแทน กอ.รมน.ภาค จว.สระแก้ว

2.2.5 ตัวแทน ตำรวจภูธร จว.สระแก้ว

2.2.6 ตัวแทนฝ่ายปกครอง จว.สระแก้ว

2.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาเฉพาะพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมายตามโครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด ปี พ.ศ. 2563 ในความรับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย.1 จำนวน 50 หมู่บ้าน 4 อำเภอ จังหวัด สระแก้ว

2.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2563 - เดือนพฤษภาคม 2564

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประเภทของข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลเชิงพื้นที่จากสภาพจริง

3.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

3.2.1 เอกสารเชิงนโยบาย กฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 - 2580

3.2.2 แผนระดับ 2 ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง การป้องกันและแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อความมั่นคง

3.2.3 แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) กองทัพบกข้อมูลทั่วไป จังหวัดสระแก้ว

3.2.4 คู่มือการปฏิบัติงานส่วนงานป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ศปป.2 กอ.รมน.

3.2.5 ข้อมูลในรูปแบบอื่นๆ จากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

3.3 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาจากข้อเขียน บทความ รายงาน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่จริง

3.4 ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกเอกสารโดยพิจารณาลักษณะข้อมูลที่ต้องเป็นจริง ไม่บิดเบือน หรือคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงของช่วงเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษา

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการนำหลักการและกรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์มาประยุกต์ใช้กับการศึกษา รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังนี้

- 4.1 วิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
- 4.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์
- 4.3 วิเคราะห์ทางเลือกแนวยุทธศาสตร์
- 4.4 วิเคราะห์หนทางใหม่ในการแก้ไขปัญหา

5. ขั้นตอนการดำเนินงาน

รายการ	พ.ศ 2563		พ.ศ 2564				
	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.
พัฒนาและเสนอโครงการร่างการวิจัย	←→						
เก็บรวบรวมข้อมูล		←→					
วิเคราะห์ข้อมูล			←→				
การสรุปผล และการอภิปราย				←→			
การจัดทำรายงานวิจัยและรูปเล่มฉบับสมบูรณ์						←→	

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ประโยชน์ทางตรง

1.1 ทำให้ทราบถึงลักษณะสภาวะแวดล้อม ลักษณะภูมิศาสตร์ ลักษณะสังคมจิตวิทยา รูปแบบวิถีชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และปัญหาสาเหตุติดในหมู่บ้านเป้าหมายเพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน มาเป็นแนวทางในการตัดสินใจด้านยุทธวิธีในการป้องกันปัญหาสาเหตุติด

1.2 ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ในสาขาวิชาจากข้อค้นพบชุดความคิดเชิง กลยุทธ์ในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางพัฒนาการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยสาเหตุติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย.1

2. ประโยชน์ทางอ้อม

พื้นที่หมู่บ้านแนวชายแดนของกองกำลัง หน่วยงาน องค์กรที่มีลักษณะบริบทใกล้เคียงกัน รวมถึงหน้าที่ความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหายาเสพติด และการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยสาเหตุติดตามแนวชายแดนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงบูรณาการ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้

บทที่ 2

บทวิเคราะห์

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 1 ส่วนแยก 1 เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ 1) สภาพแวดล้อมของปัญหาเสพติดลักษณะใดที่นำไปสู่แนวทางพัฒนาจัดตั้งหมู่บ้านปลอดยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกอ.รมน.ภาค 1 สย.1 2) ชุดความคิดเชิงกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องใดบ้างที่ส่งผลต่อแนวทางพัฒนาจัดตั้งหมู่บ้านปลอดยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกอ.รมน.ภาค 1 สย.1 3) แนวทางพัฒนารูปแบบใดที่สามารถมาใช้แก้ไขปัญหายาเสพติดและการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกอ.รมน.ภาค 1 สย.1 ได้อย่างมีประสิทธิภาพมีรายละเอียดดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัญหาและสาเหตุ

จังหวัดสระแก้ว หนึ่งในจังหวัดแนวชายแดนที่มีลักษณะพื้นที่ราบป่าโปร่ง ติดต่อกับประเทศกัมพูชา จำนวน 4 อำเภอ คือ อำเภอตาพระยา อำเภออรัญประเทศ อำเภอลองหาด และอำเภอโคกสูง รวมระยะทางประมาณ 165 กิโลเมตร ทำให้ง่ายต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดอึกทั้งจังหวัดสระแก้วยังเน้นถึงเรื่องการท่องเที่ยวภายในจังหวัดและเป็นทางผ่านไปสู่อำเภอประเทศกัมพูชา ทำให้กลุ่มผู้ค้าและนักการเมืองบางส่วนต้องการประโยชน์จากการท่องเที่ยว อาทิ เช่น การเปิดบ่อนการพนันในประเทศกัมพูชา ส่งผลให้ประชาชนในจังหวัดและจังหวัดอื่นๆ เริ่มหันมาเล่นการพนันและพยามแสวงหาทรัพย์สินมาเล่น ทั้งนี้สิ่งหนึ่งที่ช่วยให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินเหล่านั้น คือ การจำหน่ายยาเสพติด โดยเฉพาะประเภทยาเสพติดออกฤทธิ์

1.1 ปัญหายาเสพติดพื้นที่เป้าหมาย

จากสถานการณ์ทั่วไปของปัญหายาเสพติดในความรับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย.1 ตั้งแต่ปี พ.ศ 2560 - พ.ศ 2563 โดยความรับผิดชอบและกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน จังหวัดสระแก้ว ปฏิบัติหน้าที่ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

ชายแดนภาคตะวันออกโดยมีการกำหนดหมู่บ้านเป้าหมายในปี 2563 จำนวน 50 หมู่บ้าน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอตาพระยา อำเภอโคกสูง อำเภอรัฐประเทศ และ อำเภอคลองหาด จากการปฏิบัติงานที่ผ่านมามีการตรวจพบ/จับกุมยาเสพติดรวม 125 คดี ได้ของกลาง เป็นยาบ้า ไอซ์ กัญชา ยาอี โดยพบมากในพื้นที่ อำเภอรัฐประเทศ ซึ่งการแพร่ระบาดของ ยาเสพติดในพื้นที่มักลักลอบจากจุดผ่านแดนถาวร บ้านคลองลึก - ปอยเปต และจุดผ่อนปรน ทางการค้า 3 จุด ได้แก่ บ้านตาพระยา อำเภอตาพระยา บ้านหนองปรือ อำเภอรัฐประเทศ และ บ้านเขาดิน อำเภอคลองหาด รวมถึงช่องทางธรรมชาติตามแนวชายแดนทั่วไป

จากนโยบายของรัฐบาลปัจจุบันการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด ได้มีการกำหนดให้หน่วยงาน กำหนดเป้าหมายกิจกรรมการดำเนินงานให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน (รั้วชายแดน รั้วชุมชน รั้วสังคม รั้วโรงเรียน และรั้วครอบครัว) ประกอบกับการศึกษาวิจัย ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำหลักวิธีคิดเชิงยุทธศาสตร์ SWOT Analysis มาใช้วิเคราะห์ภาพแวดล้อม รวมถึงแนวคิดการบริหารจัดการการแก้ไขปัญหาเชิงยุทธศาสตร์ของแมคคินซี The7,s Mckinsey Model เพื่อหาหนทางในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้ง ได้นำยุทธศาสตร์ (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง การป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง และแผนปฏิบัติการระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2563 - 2565) กองทัพบก มาบูรณาการร่วมสู่การปฏิบัติจริงตามบริบทของพื้นที่ จังหวัดสระแก้ว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบมีจุดผ่านแดนและช่องทางธรรมชาติหลายแห่ง จึงล่อแหลมยากลำบากในการสกัดกั้น ลักษณะของยาเสพติดที่ตรวจพบ ได้แก่ ยาบ้า ประเภทตัวอักษร WY (Y หางเฉียง) สีส้ม (120 – 150 บาท/เม็ด), ไอซ์ เป็นเกล็ดสีขาว (1,500 - 3,500 บาท/กรัม), กัญชา เฮโรอีน สำหรับจุดอ่อนทางชายแดนด้านนี้ เกี่ยวกับ ปัญหา ยาเสพติดกว่า 80% ลักลอบเข้ามาจากประเทศเพื่อนบ้าน

1.2 สภาพพื้นที่เป้าหมาย

1.2.1 พื้นที่ อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบเชิงเขาสลับ ที่ลุ่มแอ่งกระทะมีภูเขาคั่นนากันกึ่งกลาง ทิศเหนือติดต่อกับ อำเภอโนนดินแดง และ อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ทิศตะวันออกติดต่อกับจังหวัดบันทายมีชัย กัมพูชา ทิศใต้ติดต่อกับ อำเภอโคกสูงทิศตะวันตกติดต่อกับ อำเภอวัฒนานคร พื้นที่ 642.345 ตาราง กิโลเมตร ประชากร จำนวน 57,317 คน การปกครองแบ่งออกเป็น 5 ตำบล ได้แก่ (1) ตำบล

ตาพระยา (2) ตำบลทัพเสด็จ (3) ตำบลทัพราช (4) ตำบลทัพไทย และ (5) ตำบลโคกลาน

1.2.2 พื้นที่ อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ดินปนทราย มีลำคลองไหลผ่าน ทิศเหนือติดต่อกับ อำเภอ ตาพระยา ทิศตะวันออกติดต่อกับ ตำบล ปอยเปต อำเภอรุขเรา จังหวัดบันทายมีชัย กัมพูชา ทิศใต้ติดต่อกับ อำเภอรัญประเทศ และทิศตะวันตกติดต่อกับ อำเภอวัฒนานคร พื้นที่ 439.7ตร.กม. ประชากร จำนวน 7,296 คน พื้นที่ปกครองแบ่งออกเป็น 4 ตำบล ได้แก่ (1) ตำบล โคกสูง (2) ตำบล หนองม่วง (3) ตำบลหนองแวง และ (4) ตำบลโนนหมากมุ่น

1.2.3 พื้นที่ อำเภอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบและภูเขา สูงชัน ทิศเหนือติดต่อกับ อำเภอวัฒนานคร และอำเภอโคกสูง ทิศตะวันออกติดต่อกับตำบล ปอยเปต อำเภอรุขเรา จังหวัดบันทายมีชัย กัมพูชา ทิศใต้ติดต่อกับกัมพูชา และอำเภอ คลองหาด ทิศตะวันตกติดต่อกับอำเภอคลองหาด และอำเภอวัฒนานคร พื้นที่ 821.265 ตารางกิโลเมตร ประชากร จำนวน 91,491 คน พื้นที่ปกครองแบ่งออกเป็น 13 ตำบล ได้แก่ (1) ตำบลอัญประเทศ (2) ตำบลเมืองใหม่ (3) ตำบลหันทราย (4) ตำบลคลองน้ำใส (5) ตำบลท่าข้าม (6) ตำบลป่าไร่ (7) ตำบลทับพริก (8) ตำบลบ้านใหม่หนองไทร (9) ตำบลผ่านศึก (10) ตำบลหนองสังข์ (11) ตำบล คลองทับจันทร์ (12) ตำบลปากห้วย และ (13) ตำบลบ้านด่าน

1.2.4 พื้นที่ อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว มีลักษณะพื้นที่ราบลุ่มตามแนวเชิงเขา คล้ายแอ่งกระทะ มีภูเขาล้อมรอบตามแนวถนนสายคลองหาด - ทุ่งขนาน และ แนวชายแดน ไทย - กัมพูชา ทิศเหนือติดกับ ตำบล เบญจขร และ ตำบล ทับพริก ทิศใต้ ติดกับ ตำบล ไทยอุดมตำบล คลองไก่อ่อน ทิศตะวันออกติดกับกัมพูชา ทิศตะวันตกติด กับ ตำบล วังใหม่ กิ่ง อำเภอ วัฒนานคร ส่วนใหญ่มีอาชีพ ทำสวน ทำไร่ ประชากร จำนวน 38,768 คน มี 7 ตำบล ได้แก่ (1) ตำบล คลองหาด (2) ตำบล ไทยอุดม (3) ตำบล ชัยมะกรุต (4) ตำบล ไทรเดี่ยว (5) ตำบล คลองไก่อ่อน (6) ตำบล เบญจขร และ (7) ตำบล ไทรทอง

1.3 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาเสพติด

1.3.1 **ด้านการเมือง** ด้านความร่วมมือของประเทศเพื่อนบ้านทางการกัมพูชา ไม่มีนโยบายที่จะจัดตั้งกลไกความร่วมมือกับไทยในลักษณะทหารต่อทหาร ซึ่งกองทัพ

ประชาชนกัมพูชาไม่มีการจัดกำลังป้องกันชายแดนในลักษณะการจัดหน่วยเฉพาะกิจเหมือนฝ่ายเรา การป้องกัน ชายแดนในสภาวะปกติถึงภัยคุกคามระดับต่ำจะอยู่ภายใต้ อำนาจการควบคุมของเจ้าแขวง ซึ่งกัมพูชามักจะดำรงความสัมพันธ์กับไทยผ่านทาง ผู้มีอิทธิพล และบางหน่วยงานองค์กรมากกว่า

1.3.2 ด้านเศรษฐกิจ ชุมชนตามแนวชายแดนส่วนใหญ่ประชาชนมีฐานะยากจน คนหนุ่มสาวมัก เดินทางไปทำงานในเมืองทำให้ขาดการดูแลเอาใจใส่เด็กและเยาวชน ทำให้มีโอกาสเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ถึงแม้จะมีกระบวนการสร้างชุมชนเข้มแข็ง โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ก็ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควรเนื่องจากสภาพปัญหาเศรษฐกิจ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดที่อยู่ในชุมชนส่วนใหญ่จะมีฐานะดีโดยแสดงออกทางวัตถุ และความสุขสบาย

1.3.3 ด้านสังคมจิตวิทยา การแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ที่มีการจำกัดการผ่าน เข้า-ออกตาม แนวชายแดน ทั้งด้านพรมแดนและท่าข้ามประเพณีทำให้การลักลอบนำเข้า ยาเสพติดเพื่อ มาจำหน่ายในพื้นที่กระทำได้ยากขึ้น และกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้มีการปรับเปลี่ยน พฤติการณ์ในการลักลอบจำหน่ายและส่งมอบยาเสพติด เช่น ให้โอนเงิน ค่ายาเสพติดให้ก่อน จากนั้นผู้ค้าจะให้เครือข่ายของตนเองนำยาเสพติดไปส่งมอบให้แก่ ลูกค้า โดยนำยาเสพติด ไปวางไว้ตามสถานที่ต่างๆ แล้วจึงแจ้งให้ลูกค้าทราบภายหลัง และ ถึงจะถูกจับกุมได้รับโทษ จำคุกไม่นานก็ออกมาเกี่ยวข้องกับยาเสพติดอีก จึงเป็นตัวอย่าง ให้คนในพื้นที่เอาเป็น เเยงอย่าง สภาพครอบครัวขาดความอบอุ่นส่วนใหญ่ได้รับการศึกษา เพียงระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นทำให้ถูกชักจูงได้ง่ายจากกลุ่มขบวนการ รวมถึงอิทธิพล ของกลุ่ม ขบวนการทำให้ประชาชนบางส่วนเพิกเฉยและไม่ให้ความร่วมมือในการแจ้ง เบาะแส เท่าที่ควร และถึงแม้จะมีการนำผู้เสพเข้าสู่กระบวนการบำบัดรักษาและ มีการติดตาม พฤติกรรมก็ตาม แต่เมื่อผู้ที่ผ่านการบำบัดกลับมาใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อม เดิมก็มักจะหวน กลับไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีก

1.3.4 ด้านการทหาร สภาพภูมิประเทศที่มีระยะทางยาวและพื้นที่ราบป่าโปร่งในการ พักคอยยาเสพติด สามารถลำเลียงยาเสพติดเข้ามาได้ตลอดแนวชายแดน ซึ่งเป็นข้อจำกัดในการ ลาดตระเวน และทำให้เอื้ออำนวยต่อการลักลอบนำเข้ายาเสพติดและหลบหนีของกลุ่มขบวนการ

1.3.5 ด้านเทคโนโลยีการติดต่อสื่อสารของกลุ่มนักค้ายาเสพติดในปัจจุบันทำได้

สะดวกรวดเร็ว เช่น การใช้โทรศัพท์, แอปพลิเคชันไลน์, Facebook Messenger เป็นต้น ส่งผลให้ผู้ค้า พื้นที่ตอนใน สามารถส่งยาเสพติดเข้ามาในพื้นที่ชายแดนตามความต้องการ ได้ตลอดเวลา การค้ายาเสพติดผ่านสื่อสังคมออนไลน์ร่วมกับการส่งยาเสพติดทางพัสดุ ไปรษณีย์ในแต่ละ ครั้งจะส่งไปได้หลายพื้นที่ในคราวเดียวและหลายชั้น นอกจากนี้การโอนเงิน ค้ายาเสพติด ผ่าน Mobile Application รวมทั้งอินเทอร์เน็ตเป็นปัจจัยหนึ่งที่เสริมให้ การค้ายาเสพติด ออนไลน์ขยายวงออกไปได้มากขึ้น ทำให้ภาครัฐฝ่ายความมั่นคง ต้องปรับตัว ปรับกฎหมาย ในมิติของการต่อต้านการกระทำความผิดให้ได้อย่างเท่าทัน กับการใช้ช่องทางทางการเงิน การฟอกเงิน หรือการค้ายาเสพติด

2. การวิเคราะห์ SWOT ของการแก้ไขปัญหายาเสพติด

2.1 จุดแข็ง (Strengths)

2.1.1 กำลังพลมีระเบียบวินัย มีโครงสร้างการบังคับบัญชาและการแบ่งมอบพื้นที่ รับผิดชอบที่ชัดเจน

2.1.2 มีกรอบนโยบายในการปฏิบัติงานแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ชัดเจนเป็นระบบ

2.1.3 สามารถปฏิบัติงานได้ทุกสถานการณ์ตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม

2.2 จุดอ่อน (Weaknesses)

2.2.1 กำลังพลบางส่วนยังขาดความรู้และทักษะในการปฏิบัติงานด้านยาเสพติด

2.2.2 ขาดเอกภาพด้านงานข่าว และขาดระบบฐานข้อมูลกลางด้านการข่าวแบบ บูรณาการ

2.2.3 การปฏิบัติงานด้านยุทธการยังไม่ครอบคลุมพื้นที่เนื่องจากข้อจำกัด ด้านกำลังพลและพื้นที่ปฏิบัติการ

2.2.4 มีอำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านยาเสพติดจำกัด

2.2.5 ขาดแคลนเครื่องมือเฝ้าตรวจที่มีเทคโนโลยีทันสมัย

2.2.6 กำลังพลบางส่วนสร้างเงื่อนไขในพื้นที่

2.3 โอกาส (Opportunities)

2.3.1 เป็นกองกำลังป้องกันชายแดนหลักที่สำคัญของกองกำลังของศูนย์ปฏิบัติการ กองทัพบก

2.3.2 ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนเป็นอย่างดี

2.3.3 เป็นที่เชื่อมั่น ความไว้วางใจ และความศรัทธาของประชาชนในพื้นที่

2.4 อุปสรรค (Threats)

2.4.1 พื้นที่ปฏิบัติการมีความกว้างมากเมื่อเทียบกับกำลังที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ และหลากหลาย มิติเป็นทั้งพื้นที่ชายแดน พื้นที่ราบ พื้นที่ป่าเขา และชุมชนเมือง

2.4.2 พื้นที่ป่าเขาตามแนวชายแดนเป็นแหล่งซุกซ่อนยาเสพติดที่สำคัญซึ่งเป็น อธิปไตยของประเทศเพื่อนบ้าน

2.4.3 การประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านยังไม่แน่นแฟ้นและเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร

2.4.4 ชุมชนตามแนวชายแดนของทั้งฝั่งไทยและประเทศเพื่อนบ้านมีฐานะยากจน บางส่วนมี ความสัมพันธ์เป็นเครือญาติกับกลุ่มขบวนการ

2.4.5 ประชาชนในพื้นที่ยังไม่ให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารเท่าที่ควร

3. ทางเลือกในการแก้ไขปัญหา

ทางเลือกที่ 1 นำมาตรการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดมาปฏิบัติเพื่อให้เกิดความประสาน สอดคล้องกับหน่วยงานหลักและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหายาเสพติด

ทางเลือกที่ 2 นำทฤษฎีการมีส่วนร่วมของประชาชนมาใช้เพื่อให้การแก้ปัญหาดตรง ความต้องการของประชาชนและเกิดความยั่งยืน

ทางเลือกที่ 3 นำศาสตร์พระราชา เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติงาน เพื่อปลูกฝังและปรับทัศนคติเจ้าหน้าที่ของหน่วย ลดการสร้างเงื่อนไข และพัฒนาคุณภาพ ชีวิตประชาชน/ชุมชนให้เกิดภูมิคุ้มกัน

ทางเลือกที่ 4 นำทั้งสามแนวคิด ทฤษฎีมาใช้ร่วมกัน เพื่อให้การแก้ปัญหาดตรงความต้องการ ของประชาชน เกิดความประสานสอดคล้องระหว่างหน่วยงาน และเกิดความ ยั่งยืน

ครอบคลุมในทุกด้าน

วิเคราะห์แนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญห จากการวิเคราะห์SWOT และการปฏิบัติที่ผ่านมา รวมถึงนำแนวคิดทฤษฎีข้างต้นมา พิจารณาร่วมกันพบว่า ทางเลือกที่ 1-3 หากนำเพียงแนวคิดทฤษฎีเดียวมาใช้ อาจทำให้การแก้ไขปัญหไม่ครอบคลุม ไม่เกิดความยั่งยืน และอาจเกิดปัญหาการสร้างเงื่อนไขของเจ้าหน้าที่ ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรใช้ทางเลือกที่ 4 ซึ่งชุดปฏิบัติการจะต้องลดจุดอ่อนและ เพิ่มจุดแข็ง ด้วยการสร้างเสริมความพร้อมของ กำลังพลและยุทธโธปกรณ์ปรับทัศนคติใน การปฏิบัติงาน จัดระบบงานด้านการข่าวให้มี เอกภาพและบูรณาการ และเสริมการปฏิบัติงานด้านยุทธการด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ต้องลดอุปสรรคและเพิ่มโอกาสในงาน ด้านกิจการพลเรือนให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีคุณภาพ ชีวิตที่ดีและให้ความร่วมมือสนับสนุน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ สร้างความสัมพันธ์ อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน

4. การคิดเชิงกลยุทธ์ที่ ส่งผลต่อแนวทางพัฒนาจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติด ตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกอ.รมน.ภาค 1 สย.1

สถานการณ์ยาเสพติด พบว่า แม้จะมีการใช้มาตรการเข้มงวดขจัดยาเสพติดบริเวณ จังหวัดสระแก้วเพียงใด ก็เป็นเพียงการควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดได้ในระยะเวลา หนึ่งเท่านั้น จากข้อมูลสภาพแวดล้อม สภาพพื้นที่ ลักษณะสังคมจิตวิทยา วัฒนธรรม ประเพณีสถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้านพื้นที่เป้าหมาย ที่บ่งชี้ความเป็นมาของปัญหา ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ทั่วไป - เฉพาะกิจ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพีเตอร์ ดรักเกอร์ (Peter Drucker) ชุดปฏิบัติการ จึงได้มีมาตรการเพื่อปราบปรามปัญหาเสพติดภายใต้ วัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง การพัฒนาศักยภาพคนและจัดตั้ง แกนนำ การพัฒนาและจัดตั้งระบบการเฝ้าระวัง เพื่อป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ การจัดตั้ง ศูนย์การเรียนรู้ และการพัฒนาหมู่บ้านเป้าหมายให้สามารถเข้ารับพระราชทานกองทุนแม่ ของแผ่นดินจนทำให้ขบวนการผู้ค้า ผู้เสพในหมู่บ้านเป้าหมายลดลง ดังรายงานสถิติ การจับกุมยาเสพติด ในเดือนตุลาคม พ.ศ 2562 ถึงสิงหาคม พ.ศ 2563 ดังรายละเอียด ตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 สถิติการจับกุมยาเสพติดในเดือน ตุลาคม พ.ศ 2562 ถึงสิงหาคม พ.ศ 2563

เดือน	จำนวน (ครั้ง)	ประเภทยาเสพติด						ผู้ต้องหา		
		ยาบ้า	ไอซ์	กัญชา		ยาอี	เคตามีน	ไทย	กพช	รวม
		(เม็ด)	(กรัม)	(กรัม)	(ต้น)	(เม็ด)	(เม็ด)			
ต.บสค 62	16	571	94.700	-	-	-	-	17	2	19
พ.ย 62	16	951	220.056	5.040	-	-	-	20	2	22
ธ.ค 62	14	170	183.56	-	-	1	-	19	1	20
ม.ค 63	13	5	10.413	0.100	-	-	-	12	7	19
ก.พ 63	5	-	1.683	-	-	-	-	-	5	5
มี.ค 63	11	8	7.179	-	11	-	-	15	-	15
เม.ย 63	10	55	5,026.75	700.00	-	420	-	13	3	16
พ.ค 63	19	2,001	88.539	525.017	-	-	0.025	27	3	30
มิ.ย 63	11	55	30,033.035	3.500	4	-	-	17	2	19
ก.ค 63	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ส.ค 63	10	-	32,002.330	-	-	-	-	14	1	15
รวม	125	3,816	67,668.263	1,233.661	15	421	0.025	154	24	180

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าชุดปฏิบัติการได้มีการปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจังในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ด้วยอาศัยหลักคิด วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค รวมถึงกลยุทธ์การสื่อสารทางจิตวิทยา เพื่อสร้างร่วมมือจากทุกภาคส่วน บุคลากรที่มีศักยภาพและความพร้อมทักษะความเชี่ยวชาญในพื้นที่ โดยการยึดถือเป้าหมายเดียวกันภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) ที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน” นอกจากนี้ชุดปฏิบัติการยังได้มีการกำหนดเป้าหมายและใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงาน โดยพิจารณาจากสาระสำคัญจากแผนปฏิบัติการราชการ ระยะ 3 ปี (พ.ศ.2563 - 2565) ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อย่างยั่งยืนควบคู่กับการสนับสนุนผ่านโครงการต่างๆ เชิงบูรณาการ อาทิ โครงการเสาะง 5 นาที โครงการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด โครงการชมรมอาสาสมัครนักต่อต้านยาเสพติด โครงการฝึกกำลังประชาชนให้เป็นมวลชนต่อต้านยาเสพติด ดังรายงานสรุปผลการดำเนินงานตามตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2.2 สรุปผลการดำเนินงานโครงการและการประเมินประเภทหมู่บ้านในเดือน

ตุลาคม พ.ศ 2562 ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2563 จำนวน 50 หมู่บ้าน 4 อำเภอ

หน่วย	1. แบ่งตามโครงการ กองทุนแม่ของแผ่นดิน				2. แบ่งตามความเข้มแข็ง (ประเภท)				3. แบ่งตามความรุนแรง (สี)			
	กองทุน	ต้นกล้า	กองทุน ยสศ.	ส่งเสริม	ประเภท 1	ประเภท 2	ประเภท 3	ประเภท 4	ขาว	เขียว	เหลือง	แดง
ชพส.1101	6	-	4	-	-	7	3	-	-	8	2	-
ชพส.1102	9	-	-	1	5	5	-	-	-	1	9	-
ชพส.1103	5	1	-	4	-	2	7	1	-	10	-	-
ชพส.1104	9	-	-	1	-	-	10	-	-	7	3	-
ชพส.1105	2	-	8	-	-	4	6	-	-	8	2	-
รวม	31	1	12	6	5	18	26	1	-	34	16	-

5. แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดตามแนวชายแดน ในพื้นที่รับผิดชอบของกองอำนวยการรักษามันคงภายในภาค 1 ส่วนแยก 1

เนื่องด้วยปัญหาด้านยาเสพติดบริเวณชายแดนไทย - กัมพูชา เขตพื้นที่ จังหวัดสระแก้ว ในปัจจุบันเป็นปัญหาสำคัญของประเทศในการพัฒนา ชุดปฏิบัติการจึงได้มีการน้อมนำ ยุทธศาสตร์พระราชทานที่ว่า การเอาชนะปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ได้อย่างถาวรต้องยึด หลักการ “เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา” และ “ยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างพอเพียง” มาเป็น แนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้การวิเคราะห์ SWOT Analysis การบูรณาการแบบมีส่วนร่วมจากแนวคิด The 7,S Mckinsey Model โดยการเน้นกลยุทธ์ เชิงรับ - รุก เพื่อคัดสรรบุคลากรที่มีทักษะความรู้ ความสามารถยึดหลักการและเป้าหมาย เดียวกัน พร้อมทั้งการกำหนดแนวทางร่วมกันเพื่อหาทางเลือกที่หลากหลาย การวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อม การเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงาน ก่อน - หลัง การพัฒนาศักยภาพชุดปฏิบัติการ ภายใต้เทคนิคกลยุทธ์ในสภาวะการณ์ที่เหมาะสม พร้อมสรุปผลการปฏิบัติการตามแผนงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

5.1 ด้านบทบาทหน้าที่ชุดปฏิบัติการ

จากการศึกษาพบว่า มีการสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กร หน่วยงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนลักษณะเชิงบูรณาการ ควบคู่กับการสนับสนุน การแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนผ่านโครงการต่างๆ การเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ไทย-กัมพูชา โดยก่อนที่ชุดปฏิบัติงานจะเข้าไปทำงานในพื้นที่ ได้มีการประชุมแบบมีส่วนร่วม เพื่อสร้างความเข้าใจในเบื้องต้น และมีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรม/

โครงการ/การ ผ่านช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและทันสมัย นอกจากนี้ชุดปฏิบัติการ ยังมีบทบาทต่อการพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่และความสามารถในการพึ่งพาตนเอง เช่น การฝึกอาชีพ การบรรยายให้ความรู้ การฝึกสาธิต ทดลอง ปฏิบัติ พร้อมทั้งน้อมนำหลักวิธีคิด หลักคำสอน พระราชทานมาเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ การครองตน การไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่เอาไรด์ เอาเปรียบ การเสียสละ และมีความเอื้อเฟื้อต่อกันของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน

5.2 แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการและแก้ไขปัญหาเสพติด

จัดตั้งหมู่บ้านปลอดยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย.1 แนวทางพิจารณา คือ ปัจจัยลักษณะโครงสร้างขององค์กร ควรมีความยืดหยุ่น ถ้าไม่ยืดหยุ่นหรือมีความยืดหยุ่นน้อย โอกาสความสำเร็จก็มีน้อย ปัจจัยส่วนบุคคล มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานในพื้นที่ของชุดปฏิบัติการ ดังนั้น จำเป็นต้องคัดเลือกบุคคลที่มีความเสียสละ ความคิดริเริ่ม และมีประสบการณ์เพราะการทำงานนั้นหลักสำคัญของ เป้าหมายคือ การเอาชนะจิตใจคนในพื้นที่ให้มีความเป็นหนึ่งเดียวกัน ชุดปฏิบัติการจึงต้อง เป็นบุคคลที่มีความเข้าใจแผนงานอย่างลึกซึ้งทุกขั้นตอน การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ ต่อการปฏิบัติงานจริง วัสดุอุปกรณ์ที่เพียงพอ มีความทันสมัย และแม่นยำการบริหาร จัดการควรมีชัดเจน ทันท่วงทีต่อสถานการณ์ ความคล่องตัวด้านการประสานงานทั้งการปฏิบัติ และข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ

5.3 ด้านแนวทางแก้ไขปัญหาเสพติด เนื่องจากปัญหาเสพติดเกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัย ภายในและปัจจัยภายนอก แนวทางพิจารณา คือ ควรอาศัยความร่วมมือจากผู้นำและ ประชาชนในพื้นที่อย่างทั่วถึง โดยเปิดโอกาสให้มีการแสดงศักยภาพ ดูแลรักษา หวงแหน ในพื้นที่อย่างจริงจัง โดยชุดปฏิบัติการจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ หลักวิชาการ แนวปฏิบัติที่ดีการสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น ภายใต้โมเดล “ผู้นำหมู่บ้าน ผู้นำพัฒนา ด้านภัยยาเสพติด” ซึ่งเป็นเสมือนเกราะป้องกันที่สำคัญ โดยวิธีการสื่อสารจากรุ่นสู่รุ่น นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐทุกภาคส่วนทั้งระดับจังหวัด ระดับประเทศ ควรมี การปราบปรามผู้มีอิทธิพลอย่างเด็ดขาด และการปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ ทันสมัยและมีความพร้อมต่อการใช้งานจริง ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนรู้จักคิดเป็น ทำเป็น และสามารถแก้ไขปัญหายาของชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม

บทที่ 3

บทอภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 1 ส่วนแยก 1” ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิจัยเชิงยุทธศาสตร์ โดยการประยุกต์ใช้วิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพและรูปแบบวิจัยเชิงเอกสาร รวมทั้งกรอบการคิดเชิงยุทธศาสตร์ Strategic thinking framework (Waters,2017) เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ของปัญหาเสพติดลักษณะใดที่นำไปสู่แนวทางพัฒนาจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของ กอ.รมน.ภาค 1 สย.1 ชุดความคิดเชิงกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานของผู้ที่เกี่ยวข้องใดบ้างที่ส่งผลต่อแนวทางพัฒนา และแนวทางพัฒนารูปแบบใดที่สามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาเสพติดและการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดภัยเสพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือที่เป็นรูปธรรมต่อการแก้ปัญหาเสพติด

1. แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลมีสาระสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้ ประเด็นแรกที่ต้องพิจารณาคือปัจจัยโครงสร้างขององค์กรควรมีความยืดหยุ่นอย่างเหมาะสม เช่น ระบบการสื่อสาร การสั่งการ ความชัดเจนเชิงนโยบาย รวมถึงปัจจัยส่วนบุคคล เช่น การคัดเลือกบุคคลที่มีความเสียสละ ผู้ที่คิดพัฒนารูปแบบกิจกรรม/โครงการเชิงกลยุทธ์ในรูปแบบใหม่ๆ ผู้ที่มีภาวะผู้นำ การถอดบทเรียนปัญหาการแก้ไขเสพติดจากอดีต ปัจจุบัน สู่อนาคต การพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถอย่างสม่ำเสมอ ควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เพื่อก้าวทันภัยจากเสพติดที่มีการพัฒนากลวิธีรูปแบบต่างๆ แนวคิดที่สนับสนุนแนวทางพัฒนาดังกล่าว คือ แนวคิดของแมคคินซี The 7,SMckinsey Model ซึ่งได้ถูกนำมาใช้ในการบริหารเป็นหลักสากล โดยมุ่งเน้นประสิทธิภาพขององค์กรธุรกิจภายใต้ 7 องค์ประกอบ คือ (1) การกำหนดกลยุทธ์ (2) การพิจารณากลยุทธ์ (3) โครงสร้างองค์การ (4) เป้าหมายขององค์การ (5) ระบบการดำเนินงาน (6) ทักษะของบุคลากร และ

(7) เป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของไมตรี ชูปรีชา (2553) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่องแนวทางการปฏิบัติงานโครงการรื้อขายแดนตามยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 รื้อ) ของกองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอมะสอต จังหวัดตาก ได้กล่าวว่า ปัญหาและอุปสรรค คือ นโยบาย เห็นว่าเป็นเรื่องเก่านำมาเรียบเรียงใหม่ กำลังพลบางส่วน ที่ปฏิบัติงานใหม่ ต้องใช้เวลาในการศึกษา และเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานต้องมีความรู้ ความสามารถ ความซื่อสัตย์ และจำเป็นต้องมีการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา

จากการที่ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เข้าไปมีส่วนร่วม พบว่า ชุดปฏิบัติการรายบุคคลมีทัศนคติที่ดี ต่อการบริการไม่เลือกปฏิบัติ และสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พ.ศ 2560 มาตรา 76 บัญญัติ ให้รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดิน ทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่นให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี รวมถึงยุทธศาสตร์ 20 ปี (พ.ศ.2561 - 2580) ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ได้กำหนดให้ภาครัฐยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนร่วม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

ด้านวิธีการปฏิบัติที่ดี (Good practices) ที่จะสนับสนุนให้ปัจจัยลักษณะโครงสร้างและ ปัจจัยส่วนบุคคลของชุดปฏิบัติการได้รับการพัฒนาไปสู่การยอมรับได้คือ การจัดการ ความรู้ (Knowledge management - KM) การพัฒนาพื้นที่ เพื่อเสริมความมั่นคง ชายแดน โดยกรมกิจการชายแดนทหาร (กองกิจการเพื่อความมั่นคง สำนักปฏิบัติการ เพื่อความมั่นคง 2561) ประเด็นเทคนิคและข้อปฏิบัติที่ดีภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง ได้แก่ 1) หลักการมีเหตุผล 2) หลักการพอประมาณ 3) หลักการมีภูมิคุ้มกัน นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสอดคล้องกับหลักพื้นฐานการปฏิบัติกร่วม วิทยาลัย- เสนาธิการทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ (2559) ซึ่งได้กล่าวไว้เกี่ยวกับ ความสำคัญของโครงสร้างองค์กรและบุคคล ในอันที่จะต้องส่งเสริมให้เกิดเอกภาพของ ความร่วมมือ ความคล่องตัว ความชัดเจนเพื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกัน ตั้งแต่ในสภาวะการณ์ปกติ รวมถึงการปฏิบัติกร่วมในสงคราม

2. แนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด

จากการวิเคราะห์ข้อมูลมีสาระสำคัญนำมาอภิปรายผล ดังนี้ แนวทางพิจารณาประการสำคัญ คือ ควรอาศัยความร่วมมือผู้นำและประชาชนในหมู่บ้านจากทุกหน่วยพื้นที่อย่างทั่วถึง โดยเปิดโอกาสให้มีการแสดงศักยภาพ ดูแลหวงแหนในพื้นที่อย่างจริงจัง ดังนั้นชุดปฏิบัติการจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ ภายใต้โมเดล “ผู้นำหมู่บ้าน สู้นักพัฒนาต้านภัยยาเสพติด” ซึ่งเป็นเสมือนเกราะป้องกันที่สำคัญ โดยวิธีการสื่อสารจากรุ่นสู่รุ่น สอดคล้องกับงานวิจัยเกรียงศักดิ์ จอดนอก (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “บทบาทในการสร้างหมู่บ้านปลอดยาเสพติดของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร” 6 พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการเป็นผู้วางแผน และด้านการเป็นผู้กระตุ้น มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการเป็นผู้ให้ความรู้และชี้แนะแก้ไขปัญหายา ทั้งนี้เพื่อให้หมู่บ้าน/ชุมชนสามารถอยู่ได้อย่างเข้มแข็ง ควรเกิดจากความร่วมมือของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งทั้งนี้ควรปราศจากผู้มีอิทธิพลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยต้องมีการปราบปรามอย่างเด็ดขาด สอดคล้องกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้านชายแดน คู่มือการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติดตามแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ กอ.รมน. รวมถึงแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติดปี 2564

3. แนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

จากเดิมที่กำลังพลต้องปฏิบัติงานใน 2 หน้าที่ โดยมีหน้าที่หลักและหน้าที่งานด้านยาเสพติดเพิ่มเติม เป็นการจัดหน่วยรับผิดชอบ งานด้านยาเสพติดโดยเฉพาะบรรจุในโครงสร้างกำลัง มีศูนย์เฝ้าระวังควบคุม อำนาจการ สั่งการตลอด 24 ชั่วโมง ติดตามการปฏิบัติด้วยกล้องวงจรปิด CCTV จากเดิมที่ใช้การปฏิบัติงานโดยอาศัยคนเป็นหลัก ต้องนำนวัตกรรมเครื่องมือที่มีเทคโนโลยีมาเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานร่วมกับคน ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมก่อนออก ปฏิบัติงาน และการดำเนินการตาม 5 มาตรการในการแก้ไขปัญหายาเสพติด น้อมนำ ศาสตร์พระราชาและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

บทที่ 4

บทสรุป

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการจัดตั้งหมู่บ้านปลอดยาเสพติดตามแนวชายแดนในพื้นที่รับผิดชอบของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน ภาค 1 ส่วนแยก 1” พื้นที่ในการศึกษาครั้งนี้ คือ 50 หมู่บ้าน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอตาพระยา, อำเภอโคกสูง, อำเภอรัฐประเศ และ อำเภอคลองหาด จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมีสภาพพื้นที่เป็นชายแดนติดต่อกันระหว่างไทยกับกัมพูชา ลักษณะที่ราบป่าโปร่ง ประชาชนมีอาชีพทำนา ทำสวน ปลูกผัก และรับจ้าง โดยมีชุดปฏิบัติการทำหน้าที่ดูแลความสงบเรียบร้อย การปราบปรามยาเสพติดตามแนวชายแดน การให้ความรู้ต่อฝักอาชีพเสริมสร้างรายได้ ช่วยเหลือด้านสิ่งของจำเป็นต่อการอุปโภคบริโภค การจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน การพัฒนาศักยภาพบุคคลและจัดตั้งแกนนำ การจัดตั้งระบบการเฝ้าระวังเพื่อป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ และการพัฒนาหมู่บ้านเป้าหมายให้สามารถเข้ารับพระราชทานกองทุนแม่ของแผ่นดินจนทำให้ขบวนการผู้ค้าผู้เสพในหมู่บ้านเป้าหมายลดลง

สถานการณ์ยาเสพติดพื้นที่เป้าหมาย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของชุดปฏิบัติการ คือ การได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ รวมถึงการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืนผ่านโครงการต่างๆ ความร่วมมือระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา ทั้งนี้ก่อนการปฏิบัติงานร่วมกันจะได้มีการประชุมแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างความเข้าใจในเบื้องต้น การประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนพื้นที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการ/การฝึกอบรม การจัดทำข้อมูลข่าวสาร ผ่านสื่อที่ทันสมัย อย่างไรก็ตาม ยังปรากฏการลักลอบเสพยาเสพติดหรือจำหน่ายยาเสพติดอยู่บ้าง แต่ก็มีปริมาณที่ลดลง ซึ่งถือว่ายังอยู่ในความควบคุมได้ในระดับหนึ่ง

แนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการ พบว่า ปัจจัยโครงสร้างขององค์กรควรมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดตามสถานการณ์และสภาวะวิกฤตที่ชุดปฏิบัติการต่อเผชิญหน้า การจัดการพื้นที่เป้าหมายโดยอาศัยหลักคิดเชิงกลยุทธ์ตามการวิเคราะห์ SWOT พื้นที่

เป้าหมาย เพื่อค้นหาข้อมูลอย่างรอบด้านในการกำหนดแนวทางการพัฒนาการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรนำแนวคิดของแมคคินซี The 7,SMckinsey Model มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงาน โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดกลยุทธ์ พิจารณากลยุทธ์ โครงสร้างการปฏิบัติงานภายใต้การบูรณาการทุกภาคส่วน การขับเคลื่อนเป้าหมายการดำเนินงาน รวมถึงการพิจารณาถึงทักษะ ความรู้ ความสามารถของบุคคลหรือเครือข่ายที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านวิธีการปฏิบัติที่ดี (Good practices) ที่จะสนับสนุนให้ปัจจัยโครงสร้างและปัจจัยส่วนบุคคลของชุดปฏิบัติการได้รับการพัฒนาและการเกิดการยอมรับได้คือการจัดการความรู้ (Knowledge management - KM) ถอดบทเรียนการปฏิบัติงานร่วมกันในประเด็นเทคนิคและข้อปฏิบัติที่ดีภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ 1) หลักการมีเหตุผล 2) หลักการพอประมาณ และ 3) หลักการมีภูมิคุ้มกัน

ด้านแนวทางพิจารณาการแก้ไขปัญหาเสพติด คือ ความร่วมมือจากผู้นำและประชาชนในพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้มีการแสดงศักยภาพ ดูแล หวงแหนพื้นที่อย่างจริงจัง โดยชุดปฏิบัติการจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงให้คำแนะนำ ภายใต้โมเดล “ผู้นำหมู่บ้านผู้นำพัฒนาต้านภัยยาเสพติด” ด้านยุทธศาสตร์เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเสพติดพบว่า ยุทธศาสตร์การป้องกันปัญหาเสพติดของชุดปฏิบัติการ ควรมุ่งเน้นการทำงาน เชิงรุก ร่วมกับการสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมเชิงบูรณาการในการดำเนินงาน รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนพื้นที่ เป้าหมายร่วมกับการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาเสพติดได้อย่างยั่งยืน

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ค้นพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อแนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการ เป็นไปในลักษณะไม่ราบรื่น เนื่องจากวิธีการสื่อสารระดับโครงสร้างการบริหาร การส่งการสู่ชุดปฏิบัติการที่มีความไม่ชัดเจนการหมุนเวียนกำลังพล ทำให้การแก้ไขปัญหาไม่ต่อเนื่อง ปัญหาบุคลากรที่ขาดความรู้ความเข้าใจในวิธีการการแก้ไขปัญหาของพื้นที่และความเข้าใจในเรื่องของปัญหาเสพติดที่มีการพัฒนารูปแบบการเคลื่อนย้ายจากสื่อที่ทันสมัย ยากต่อการจับกุม การว่างงาน และความยากจนของประชาชนในพื้นที่หมู่บ้านเป้าหมาย ซึ่งจากปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาดังนี้

1. ผู้บริหารในทุกกระดับที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับปัญหาของพื้นที่เป้าหมาย ควรลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการถ่ายทอดข้อมูลเชิงนโยบายแก่ชุดปฏิบัติโดยตรง
2. ควรมีการจัดทำ KM เพื่อถอดบทเรียนประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ เทคนิค วิธีการที่ประสบความสำเร็จและความล้มเหลวในการปฏิบัติหน้าที่จากชุดปฏิบัติรุ่นสู่รุ่น
3. ควรมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการเปิดรับวิธีการบริหารจัดการงานในรูปแบบที่ทันสมัย จากกรณีศึกษาพื้นที่อื่นๆ ที่มีลักษณะบริบทใกล้เคียงกัน รวมถึงประเทศเพื่อนบ้าน
4. ควรมีการกำหนดระเบียบ แบบแผน การคัดเลือกชุดปฏิบัติการอย่างจริงจัง ภายใต้สวัสดิการที่เอื้อต่อการดำรงชีพ เพื่อต่อยอดการปฏิบัติงานเชิงความสัมพันธ์ที่ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

เห็นควรให้มีการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุดปฏิบัติการในเขตจังหวัดชายแดนอื่นด้วย เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการตัดสินใจด้านยุทธวิธีพัฒนารูปแบบวิธีการปฏิบัติงานของชุดปฏิบัติการ และการแก้ไขปัญหาเสพติดในระยะสั้นและระยะยาว ด้านผลการดำเนินงานแม้ว่าจะเกิดจากผลสำเร็จการสร้างทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ไม่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด รวมถึงความร่วมมือเชิงบูรณาการทุกภาคส่วน เห็นควรให้มีการศึกษาและประเมินผลเป็นระยะตามความเหมาะสมเพื่อตรวจสอบทัศนคติของประชาชน เพื่อสร้างและรักษาทัศนคติของประชาชนที่ผ่านมาให้คงเดิม

2. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการดำเนินงานชุดปฏิบัติการในพื้นที่รับผิดชอบหน่วยงานอื่น เพื่อสร้างข้อมูลข่าวสารเชิงเปรียบเทียบ ควรมีการตรวจสอบรูปแบบวิธีการด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) การพัฒนาวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม การวิเคราะห์เส้นทางโดยมีชุมชนเป็นฐานของการศึกษาวิจัยหรือการจัดแบ่งเป็นการวิจัยย่อยที่เชื่อมโยงเป็นชุดโครงการวิจัย รวมถึงการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาวิธีกำหนดมาตรการที่ใช้ในการป้องกันตามบริบทสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

ราชกิจจานุเบกษา, ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
<http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/content/uploads/2019/04/01-pdf>.

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านความมั่นคง การป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่มี
 ผลกระทบต่อความมั่นคง (พ.ศ. 2561 – 2580). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก
<http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/2019/04/01-pdf>.

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง (พ.ศ. 2561 - 2580).
 [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://nscr.nesdb.go.th/wp-content/uploads/pdf>.

กองทัพบก. วิสัยทัศน์กองทัพบกปี 2579 : นโยบายการปฏิบัติงานกองทัพบก
 ประจำปีงบประมาณ 2564 ของ พลเอก ณรงค์พันธ์ จิตต์แก้วแท้ ผู้บัญชาการ
 ทหารบก พ.ศ. 2563 กองทัพบก. (2562). แผนปฏิบัติราชการระยะ 3 ปี
 (พ.ศ. 2563 – 2565). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<https://oac.rta.mi.th/data/2020/01/2563-2565-.pdf>.

ส่วนงานป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด ศป. 2 กอ.รมน.ภาค คู่มือการปฏิบัติงานของ
 ชุดปฏิบัติการ.นการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด. แก้ไขปรับปรุง
 ครั้งที่ 4, วันที่ 9 สิงหาคม 2560. หน้า 6.

เกรียงศักดิ์ จอดนอก. (2558). บทบาทในการสร้างหมู่บ้านปลอดภัยเสพติดของกำนัน
 ผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดสกลนคร.
 (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<https://tdc.thailis.or.th/>.

กองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร. คู่มือการปฏิบัติงานของชุด
 ปฏิบัติการการจัดตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนเข้มแข็งเอาชนะยาเสพติด. ตามแผนปฏิบัติการ
 ด้านการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติดของ กองอำนวยการรักษาความสงบ
 เรียบร้อยภายในราชอาณาจักร.

จังหวัดสระแก้ว.(2564).ข้อมูลทั่วไปจังหวัด. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :

<http://www.sakaeo.go.th/websakaeo/content/general>.

จังหวัดสระแก้ว.(2564). ข้อมูลทั่วไป อำเภอโคกสูง จังหวัดสระแก้ว. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki/>.

จังหวัดสระแก้ว.(2564). ข้อมูลทั่วไป อำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว. [ออนไลน์].

เข้าถึงได้จาก : <http://th.wikipedia.org/wiki/>.

กองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อย ภายในราชอาณาจักร ภาค 1 ส่วนแยก 1.

แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันปราบปรามยาเสพติด ปี 2564 ประกอบด้วย 5 มาตรการ 9 แนวทาง 29 แผนงาน 71 โครงการ. กองอำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในราชอาณาจักร ภาค 1 ส่วนแยก 1.

ไมตรี ชูปรีชา. (2553). *แนวทางการปฏิบัติงานโครงการรื้อขายแดนตามยุทธศาสตร์ การแก้ไขปัญหายาเสพติด (ยุทธศาสตร์ 5 รื้อ).* ของกองทัพภาคที่ 3 ในพื้นที่ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://tdc.thailis.or.th/>.

เศกสิน ศรีวัฒนานุกุลกิจังหวัด (2564). *กรอบแนวคิดของแมคคินซี (McKinsey 7-S Framework).* รายวิชาองค์การและการจัดการ. คณะรัฐศาสตร์และ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <https://www.gotoknow.org/posts/461173>.

สุภางค์ จันทวานิช. (2553). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ.* พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุมิตร สุวรรณ. (2558). *การกำหนดยุทธศาสตร์ข้อมูลจากการสำรวจของชุดพัฒนาสัมพันธ์ มวลชน (ชพส.). ชุดรับมือตบ/การฝึกอบรม/จัดตั้งราษฎรอาสาป้องกันยาเสพติด เดือนธันวาคม 2563.*

สุวิทย์ มุลคำ. (2557). *กลยุทธ์การสอนคิดเชิงกลยุทธ์.* พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร.

เอกสาร. *กระบวนการคิดเชิงยุทธศาสตร์. (2564).* ส่วนการวิจัย และพัฒนาและวิชาการ บริหาร วิทยาลัยการทัพบก.

เอกสารรายงาน. การจัดการความรู้ (Knowledge management – KM) การพัฒนา
พื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงชายแดน (เทคนิคและข้อปฏิบัติที่ดี). กรมกิจการ
ชายแดนทหาร (กองกิจการเพื่อความมั่นคงสำนักปฏิบัติการ เพื่อความมั่นคง 2561).

เอกสารรายวิชา. หลักพื้นฐานการปฏิบัติการร่วม. (2559). วิทยาลัยเสนาธิการทหาร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.

เอกสารรายงาน . สถานการณ์ยาเสพติด. กอ.รมน.ภาค 1 สย.1 รอบ 12 เดือน ปี 2563.

Waters,D. E. (2017). *A framework and approach for understanding strategic
Thinking and developing strategic thinkers A modified. version of
an article published. in Joint Force Quaterly.*

ประวัติย่อผู้วิจัย

ยศ ชื่อ	พันเอก โกวิท สังขนครา
วัน เดือน ปีเกิด	15 กุมภาพันธ์ 2517
ประวัติสำเร็จการศึกษา	ปริญญาตรี สาขาวิทยาศาสตร์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
พ.ศ. 2541	
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2553 - 2556	รองผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
พ.ศ. 2556 - 2559	รองเสนาธิการกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
พ.ศ. 2559 - 2560	ผู้บังคับกองพันทหารราบที่ 3 กรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
พ.ศ. 2560 - 2561	รองเสนาธิการกองพลทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
พ.ศ. 2561 - 2562	เสนาธิการกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์
ตำแหน่งปัจจุบัน	
พ.ศ. 2563 - 2564	รองผู้บังคับการกรมทหารราบที่ 2 รักษาพระองค์

